

TILLÆGSBETÆNKNING

afgivet af

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

vedrørende

Forslag til Inatsisartut lov om sprogpolitik.

Afgivet til lovforslagets 3. behandling

Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har under behandlingen bestået af:

Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Deborá Kleist, Inuit Ataqatigiit

Andreas Uldum, Demokraterne

Malik Berthelsen, Siumut

Knud Kristiansen, Atassut

Udvalget indstillede ved forslagens 2. behandling, at forslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling inden forslagens 3. behandling, da et enigt udvalg havde anmodet Naalakkersuisut om i sit svarnotat at uddybe forholdene omkring forslagens økonomi, samt hvilke sanktioner, der vil kunne iværksættes, hvis sprogloven skulle blive overtrådt. Og endelig anmodede udvalget Naalakkersuisut om at fremsætte et ændringsforslag til forslaget.

Udvalget har i forbindelse med sin udvalgsbehandling til forslaget 3. behandling indkaldt Medlem af Naalakkersuisut Mimi Karlsen til samråd. Udvalgets samrådsindkaldelse og Naalakkersuisuts svar er vedlagt som bilag 1.

Økonomiske forhold

Vedrørende forslagens økonomiske konsekvenser oplyste Naalakkersuisut i svarnotatet, at:

"Naalakkersuisut vil med henblik på en styrkelse af sprogtiltagene samtidig indarbejdet en bevilling hertil i finanslovsforslaget for 2011. Denne bevilling, som er på 2,2 millioner kroner i 2011 er dels til produktion af materiale til grønlandskundervisning. Bevillingen går også til en forøgelse af grønlandsk- og danskurser, sprogscoleophold i engelsk og etablering af en professionslignende bachelorefteruddannelse for tolke".

Ved samrådet oplyste Naalakkersuisoq Mimi Karlsen, at de økonomiske midler samtidig skulle omfatte finansieringen af FM10/153, såfremt dette forslag vedtages. FM10/153 lyder således:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges til, at tage initiativ til fremme af undervisningsmaterialer for borgere der ikke har grønlandsk som modersmål således at de også får bedre muligheder for at lære det officielle sprog, grønlandsk.

Udvalget tager dette til efterretning. Dog vil udvalget gerne udtrykke, at udvalget finder, at produktionen af materiale til grønlandskundervisning som 2. sprog, en forøgelse af kurser i grønlandsk og dansk, samt sprogophold i engelsk bør have førsteprioritet, og derfor vægtes mere end etableringen af professionslignende bachelorefteruddannelse for tolke.

Udvalget ønsker ikke, at forslaget skal påføre virksomheder unødvendige udgifter og ser derfor positivt på, at der er en overgangsbestemmelse på fire måneder mellem sproglovens ikrafttrædelse og det tidspunkt, hvor arbejdspladserne skal have efterlevet lovens kapitel 2 om sprogpolitik. Udvalget henstiller, at Naalakkersuisut, som tilsynsmyndighed også i den indkørfase, som følger herefter, udviser konduite og tilstræber at vejlede og retlede frem for at søge overtrædelser sanktioneret.

Sanktioner

Vedrørende sanktioner, der vil kunne iværksættes for overtrædelse af loven, har Naalakkersuisut i sit svarnotat skrevet:

"... forslaget alene giver mulighed for bødesanktionering. Bødernes størrelse afhænger blandt andet af overtrædelsernes beskaffenhed, herunder grovhed og hyppighed. Naalakkersuisut har ikke mulighed for på forhånd at konkretisere dette yderligere".

Udvalget tager dette til efterretning og skal anmode Naalakkersuisut om at orientere udvalget, såfremt en sag rejses ved domstolene.

Ændringsforslag

Udvalget anmodede i betænkningen til forslaget 2. behandling Naalakkersuisut om fremsætte et ændringsforslag, da udvalget ønsker at sikre, at:

”... reklamer og skiltning i det offentlige rum fra virksomheder, såfremt disse alene skrives på dansk, skal være ledsaget af en grønlandsk version – og vice versa. Samt at borgeren sikres, at skrivelser fra virksomheder og selskaber er affattet i det sprog, som borgeren anvender”.

Naalakkersuisut har angivet 2 mulige løsningsmodeller:

Som første løsningsmodel fremfører Naalakkersuisut muligheden for, at der i loven indsættes en bemyndigelsesbestemmelse om, at Naalakkersuisut efter forhandling med relevante parter kan fastsætte nærmere bestemmelser om sproglige krav i relation til skiltning og reklamer og i relation til skriftlige henvendelser fra virksomheder og selskaber til borgerne.

Naalakkersuisoq Mimi Karlsen anså på samrådet, at fordelene ved denne løsning bl.a. er, at loven vil kunne vedtages ved den igangværende samling. Ulempen vil være, at de økonomiske konsekvenser ikke vil være kendt.

Som anden løsningsmodel fremførte Naalakkersuisoq Mimi Karlsen muligheden for, at der efter høring af berørte parter fremsættes et ændringsforslag til forslaget (hvilket imidlertid vil forsinke en vedtagelse af sprogloven) eller (senere) fremsættes forslag til særskilt lovgivning.

Fordelen ved denne løsning vil ifølge Naalakkersuisoq Mimi Karlsen være, at de ønskede ændringer vil blive indskrevet enten i selve sprogloven eller i anden lovgivning. Endelig vil denne løsning betyde, at de økonomiske såvel som andre konsekvenser vil være kendt, da begge forudsætter en fornyet høringsrunde.

Udvalgets overvejelser

Udvalget anerkender, at udarbejdelse af et ændringsforslag, som imødekommer Udvalgets ønsker, nødvendigvis må forsinke forslaget vedtagelse.

Som påpeget af Naalakkersuisoq vil udvalgets ønsker imidlertid kunne imødekommes på anden vis, enten ved at bemyndige Naalakkersuisut til i bekendtgørelsesform at fastsætte bestemmelser på det område, som Udvalget ønsker reguleret, eller gennem senere lovgivningsinitiativer.

Et senere lovgivningsinitiativ kan *enten* have form af et forslag til ændring af Inatsisartutloven om sprogpolitik, *eller* det kan have form af et forslag til særlig lov om skiltning m.v. *eller* til en lov om ændring af lovgivning på forbrugerområdet.

Et senere lovgivningsinitiativ indebærer den fordel, at vedtagelsen af en Inatsisartutlov om sprogpolitik ikke forsinkes unødigt – vel at mærke uden at Inatsisartut fralægger sig retten til at fastsætte de ønskede retningslinjer på området, når konsekvenserne er tilstrækkeligt belyst.

Indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Atassut skal om forslaget bemærke:

Flertallet finder på baggrund af udvalgsarbejdet særligt grund til at fremhæve forslagens karakter af rammelov. Forslaget fastsætter således ikke detaljerede bestemmelser på en række sprogpoltiske områder, hvor flertallet finder, at der kan være behov for yderligere regulering. Et eksempel herpå er offentlig skiltning og reklamer. Flertallet er imidlertid tilfreds med, at vi med denne lov tager et stort skridt fremad i sikringen af det grønlandske sprog, idet flertallet lægger vægt på, at en vedtagelse af nærværende lovforslag ikke afskærer Inatsisartut fra at vedtage yderligere sprogpoltiske tiltag fremover. Det er flertallets forventning, at Naalakkersuisut vil indrage de af udvalget anførte synspunkter i Naalakkersuisuts videre arbejde og på denne baggrund og efter grundigt forarbejde fremsætte forslag til yderligere tiltag i løbet af de kommende år.

Nærværende lovforslag blev fremsat under EM med forventet ikrafttræden 1. januar 2010. Udskydelsen af forslagens færdigbehandling til FM10 medfører behov for fremsættelsen af et **ændringsforslag**, som udskyder lovens ikrafttræden med 6 måneder.

Ovennævnte udvalgsflertal bestående af Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Atassut har i overensstemmelse hermed fremsat et ændringsforslag. Ændringsforslaget er vedlagt denne betænkning som bilag 2.

Et flertal i udvalget, bestående af Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Atassut, indstiller det fremsatte ændringsforslag til vedtagelse og lovforslaget til vedtagelse i den herefter foreliggende form.

Et mindretal i udvalget bestående af Siumut indstiller med nedenstående bemærkninger forslaget til forkastelse.

Mindretalsudtalelse fra Siumut.

Vi er som Inatsisartut et organ, der kan pålægge Naalakkersuisut arbejdsopgaver. En af vore væsentligste opgaver er, at sikre at Naalakkersuisut får gode befalinger.

I forbindelse med, at vort sprog blev det officielle sprog, har Siumut afvist Naalakkersuisuts fremlæggelse af den nye sprogpolitik, på baggrund af:

For det første:

Det, som vi har udmeldt fra Siumut til andenbehandlingen ligesom et enigt udvalg, var, at man inden 3. behandlingen ikke vil acceptere lovforslaget i dets foreliggende form. Nu har flertallet skiftet mening, men vi fra Siumut har ikke ændret vores synspunkt, fordi vi mener, at den nye sprogpolitik i sin nuværende form ikke kan accepteres.

For det andet:

Da lovforslaget var til høring blandt befolkningen blev der udmeldt, at den var for mangelfuld og ikke mindst, at man har ignoreret de klare udmeldinger om, at der bør ske ændringer.

For det tredje:

Man har ignoreret de udmeldinger fra grønlandere, som ikke kan sproget, om, at den nye sprogpolitik er for mangelfuld.

For det fjerde:

Andenbehandlingen og tredjebehandlingen af sprogpolitikken er blevet udskudt, fordi man vil bruge tiden til rettelser, overvejelser og ændringer. Borgernes bemærkninger og forslag til ændringer er blevet ignoreret og ikke medtaget.

For det femte:

Vi tvivler på, at bevillingen på 2,2 mio. kr. er nok til at dække udgifterne, da Naalakkersuisoq har oplyst, at man vil bruge bevillingen til 3 forskellige formål.

Siumut skal på det kraftigste udmelde, at Naalakkersuisut med forslaget har udfærdiget en sjuksket og mangelfuld sprogpolitik, til trods for at den udgør det vigtigste værktøj til sammenhold og integration under Selvstyret.

Med disse begrundelser afviser Siumut forslaget til sprogpolitikken.

Med disse bemærkninger skal udvalget overgive lovforslaget til 3. behandling.

Harald Bianco

Debora Kleist

Andreas Uldum

Malik Berthelsen

Knud Kristiansen